

Vlinders in de stad

Tekst: Chris van Swaay
De Vlinderstichting
& Calijn Plate
CBS

Iedereen is het er over eens: 2009 was een verrassend vlinderjaar. In de tuin zaten op de buddleja's weer meer vlinders dan in voorgaande jaren, zelfs verschillende soorten tegelijk. Hoe gaat het eigenlijk met onze vlinders in de stad? En gaat het in de stad beter of slechter dan gemiddeld in Nederland? Het Landelijk Meetnet Vlinders kan hier meer informatie over geven.

Gedurende het hele seizoen worden volgens een vaste methode vlinders geteld op routes verspreid over het hele land. Ook in de stad (en in de bebouwde kom van dorpen) liggen routes waarvan er jaarlijks meer dan honderd worden gelopen. Figuur 1 geeft de gemiddelde index weer van dertien veel voorkomende soorten in de stad. De aantallen fluctueren per jaar, maar gemiddeld genomen gaat het niet goed. Het gaat op de stadsroutes zelfs nog slechter met deze soorten dan wanneer we de trend over alle routes in heel Nederland berekenen, al lijkt het de laatste jaren weer gelijk op te gaan. Het jaar 2004 was voor de stad het absolute dieptepunt sinds 1992. Soorten die het in de stad beter doen dan landelijk zijn gehakkelde aurelia, bruin blauwtje, groot koolwitje en landkaartje. De citroenvlinder springt eruit, niet alleen met de sterkste achteruitgang in de stad, maar ook met het grootste verschil ten opzichte van de landelijke trend: de trend voor Nederland is iets minder negatief.

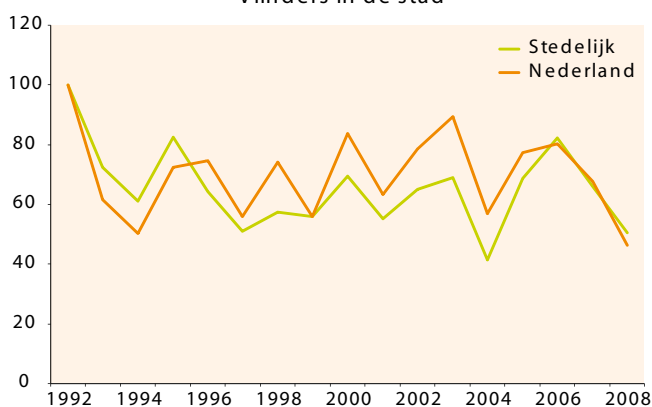
Zeer slecht gaat het in de stad behalve met de citroenvlinder ook met de dagpauwoog en het icarusblauwtje. Gelukkig zijn er ook positieve geluiden te melden: gehakkelde aurelia, bont zandoogje en boomblauwtje nemen in aantal toe. In figuur 2 zijn de beide uitersten weergegeven. De gehakkelde aurelia vertoont de sterkste toename, de citroenvlinder de sterkste afname.

Hierboven is uitgegaan van algemeen in de stad voorkomende standvlinders. Soorten die ontbreken zijn de distelvlinder en de atalanta, beide trekvlinders en daarom niet hier meegenomen. Toch zijn zij ook vaak geziene gasten in de tuin. Figuur 3 laat de aantalsontwikkeling van deze beide trekvlinders zien: een stabiel beeld van de atalanta en sterk wisselende aantallen per jaar voor de distelvlinder, met een zeer grote invasie in 1996 en in iets mindere mate in 2003. Dat de index voor 2009 nog veel hoger zal worden, staat wel vast. Hoe sterk de index voor de distelvlinder in 2009 zal stijgen, weten we pas over een paar maanden, als alle tellingen verwerkt zijn.

Het Landelijk Meetnet Vlinders

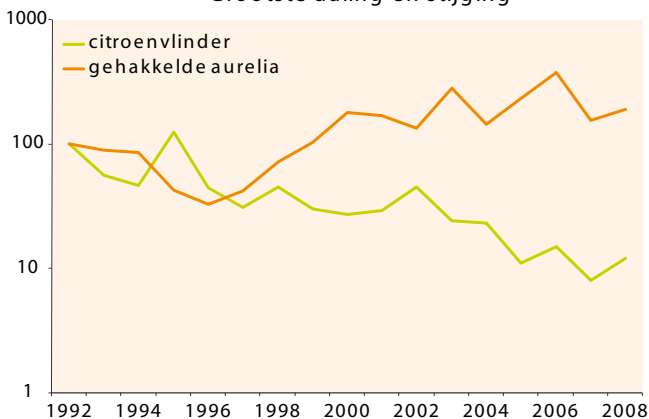
Het Landelijk Meetnet Vlinders is een samenwerkingsproject van De Vlinderstichting en het CBS in het kader van het Netwerk Ecologische Monitor (NEM) in opdracht van het Ministerie van LNV - GaN. Wilt u meetellen met het Landelijk Meetnet Vlinders, geef u dan op bij De Vlinderstichting. Dat kan per telefoon (0317467346) of per e-mail (info@vlinderstichting.nl).

Vlinders in de stad

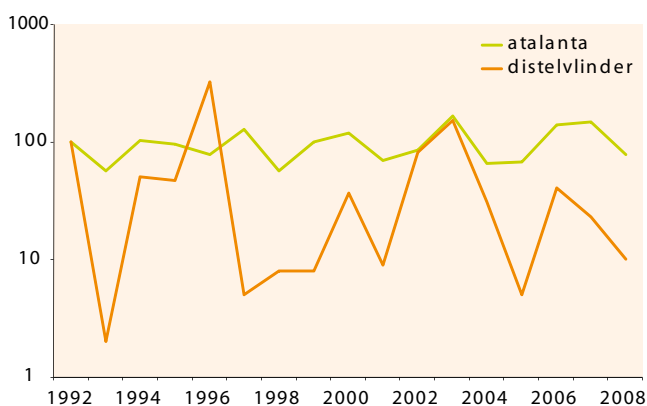
Figuur 1. Gemiddelde index van dertien veel voorkomende soorten in de stad.

Grootste daling en stijging

Figuur 2. Sterkste toe- en afname.

Trekvlinders in de stad

Figuur 3. Aantalsontwikkeling distelflinder en atalanta.